T.C.
BAŞBAKANLIK
HAZİNE MÜSTEŞARLIĞI
(Ekonomik Araştırmalar Genel Müdürlüğü)

Sayı: B.02.1.HM.0.EKA-01.03-2/ 09.11.01* 86189
Konu: Soru Önergesi Hk.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI GENEL SEKRETERLİĞİNE

İlgi: Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı'nın 22.10.2001 tarihli ve KAN.KAR.MD.A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/4908-11779/28313 sayılı yazısı

Ankara Milletvekili Cemil ÇİÇEK tarafından Sn. Başbakanımıza tevcih edilen 7/4908 sayılı yazılı soru önergesi ile ilgili olarak hazırlanan cevap metni ilişikte gönderilmiştir.

Bilgilerine arz ederim.

Dr. Kemal DERVİŞ
Devlet Bakanı

EK: 1 (3 Sayfa)

DAĞITIM:
Bilgi :
Başbakanlığa

ANKARA MİLLETVEKİLİ CEMİL ÇİÇEK'İN SAYIN BAŞBAKANIMIZA TEVCİH ETTİĞİ 7/4908 NUMARALI YAZILI SORU ÖNERGESİ İÇİN HAZIRLANAN CEVAP METNİ

1. **Üretim ve yatırımların hızla düştüğü ekonomik kriz ortamında yerli ve yabancı yatırımcıların Türkiye'ye yatırım yapmalarını teşvik için hükümet olarak herhangi bir önlem aldınız mı? Almadıysanız bundan sonra almayı düşünüyor musunuz? Yatırım izni için gereken bürokratik işlemlerin azaltılması mümkün müdür? Mümkün ise bugüne kadar hükümet olarak bunun neden yapılmadığını açıklar mısınız?**

2. **Ekonomik büyüklük ve nüfus bakımından bizimle kıyaslanmayacak bir çok ülkenin Türkiye'den daha fazla yabancı sermaye yatırımı çekmesinin sebebi nedir? Bu durumun değişmesi için hükümet olarak ne tür tedbirler alıyorsunuz?**

Teşvik ve Uygulama Genel Müdürlüğü'nün faaliyet alanı yayımlanan Kararname ve Tebliğler doğrultusunda yatırım projelerini değerlendirerek uygun görülenleri teşvik belgesine bağlamak, teşvik tedbirlerini uygulamaktır. Bu nedenle, günün koşullarına uygun olarak genel teşvik mevzuatında değişikliklere gidilmekte, ekonomide yaşanan daralma ve genişleme dönemlerine göre yatırımlar bölgesel ve sektörel öncelikler dikkate alınarak desteklenmektedir. Bu itibarla, Yatırımlarda Devlet Yardımları ve Yatırımları Teşvik Fonu Hakkında 2000/1821 sayılı Karar 18.01.2001 tarih ve 24291 sayılı Resmi Gazetede, bu Karar'ın Uygulamasına İlişkin 2001/1 sayılı Tebliğ ise 28.2.2001 tarih ve 24322 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Bu Karar kapsamında Yatırım İndirimi, Gümrük Vergisi ve Toplu Konut Fonu İstisnası, Vergi, Resim Ve Harç İstisnası, KDV İstisnası gibi çeşitli vergisel destekler sağlanılmaktadır. Ayrıca, Ar-Ge yatırımları, çevre korumaya yönelik yatırımlar, teknopark ve teknoparklarda yapılacak yatırımlar, öncelikli teknoloji alanlarında yapılacak yatırımlar, bölgesel gelişmeye yönelik yatırımlar, organize sanayi bölgeleri ve küçük sanayi sitelerinden oluşan organize küçük sanayi bölgelerine taşınacak yatırımlara, yukarıda bahsedilen destek unsurlarının yanı sıra Yatırımları Teşvik Fonu'ndan orta ve uzun vadeli, düşük faizli kredi tahsisi yapılmaktadır.

Ayrıca, KOBİ işletmelerinin desteklenmesini teminen Küçük ve Orta Ölçekli İşletmelerin Yatırımlarında Devlet yardımları Hakkında 2000/1821 sayılı Karar 18.01.2001 tarih ve 24291 sayılı Resmi Gazetede, bu Karar'ın Uygulamasına İlişkin 2001/1 sayılı Tebliğ ise 28.2.2001 tarihli ve 24322 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Bu Karar ile imalat sektörünün yanı sıra tarımsal sanayi, eğitim-sağlık, madencilik, turizm (konaklama tesisleri) ve yazılım-geliştirme konularında yatırım yapmak isteyen küçük ve orta ölçekli işletmeler (KOBİ), Yatırımları Teşvik Fonundan kredi kullanmakta ve yukarıda bahsi geçen vergisel muafiyetlerden yararlandırılmaktadırlar.

Öte yandan, bölgesel gelişmişlik durumları göz önünde tutularak çoğu Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesinde yer alan 26 ilde yarım kalmış yatımların faaliyete geçebilmesi için Yarım Kalmış, İşletme Sermayesi Yetersizliği Nedeniyle İşletmeye Geçememiş veya Kısmen İşletmeye Geçmiş Yatırımların Ekonomiye Kazandırılmasına Dair 2000/1721 sayılı Karar 25.12.2000 tarihli ve 24271 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiş olup, bu Karar ile sözkonusu 26 ildeki yarım kalmış

yatırımların faaliyete geçebilmesi için Yatırımları Teşvik Fonu'ndan yatırım ve işletme kredisi tahsis edilerek kullandırılmaktadır.

Yabancı Sermaye Genel Müdürlüğü tarafından Türkiye'deki yatırım ortamının tanıtılması ve koşulların yerli ve yabancı yatırımcılar için daha elverişli hale gelmesini sağlamak amacıyla 2001 yılı içerisinde gerçekleştirilen ve genel çerçevesine aşağıda yer verilen faaliyetler, ülkemizin içinde bulunduğu kriz ortamında özel olarak, yerli ve yabancı yatırımcıların yeni yatırımlar gerçekleştirmelerini ve mevcut yatırımlarının ekonomik işlerliğini sürdürmelerini sağlama ve içinde bulunduğumuz coğrafyada gittikçe önem kazanan doğrudan yabancı sermaye çekme yarışında ülkemizin rekabet gücünü artırma amacına hizmet etmektedir:

Türkiye'deki yatırım ortamının yerli ve yabancı yatırımcılar için daha elverişli hale gelmesini sağlamak ve bu yönde gerçekleştirilmesi gereken mevzuat ve uygulama değişikliklerini belirlemek amacıyla Müsteşarlığımız ile Dünya Bankası Grubu (IFC-International Finance Corporation ve FIAS- Foreign Investment Advisory Service) tarafından 2001 yılı içerisinde "Türkiye'de Yatırımlarda Karşılaşılan İdari Engeller" adıyla ortak bir proje yürütülmeye başlanmıştır. Söz konusu projenin bulguları, Mart 2002 tarihinde FIAS ve IFC ile ortaklaşa düzenlenmeyi planladığımız "Türkiye'de Doğrudan Yabancı Sermaye Yatırımları Konferansı"nın içeriğinin belirlenmesinde de yol gösterici nitelik taşımaktadır.

Anılan proje kapsamında uzmanlar, Ankara, İstanbul ve Gaziantep'te birer haftalık çalışma gezileri gerçekleştirmişlerdir. Söz konusu gezilerde çalışma grubu, ilgili kamu kurumları,yerel yönetimler, sivil toplum kuruluşları ve özel sektör temsilcileriyle bir araya gelmiş, ülkemizdeki yatırım ortamına ilişkin temel bulguları içeren bir "rapor" hazırlamıştır. Söz konusu rapor, bir şirketin kurulması ve işletilmesi sürecinde yatırımcıların yerine getirmek zorunda oldukları yükümlülükleri tanımlamakta ve bu ortamda yatırımcılar tarafından engel olarak değerlendirilen hususları belirlemektedir.

Raporda yer alan bulguları tartışmak ve yatırımların önündeki engelleri ortadan kaldırmak için gerçekleştirilmesi gereken idari ve hukuki düzenlemeleri tespit etmek amacıyla, 10-11 Eylül 2001 tarihlerinde, ilgili tüm kamu kurum ve kuruluşları, sivil toplum örgütleri,özel sektör temsilcileri ve Dünya Bankası uzmanlarının da katılımıyla bir çalıştay gerçekleştirilmiştir. Çalıştay kapsamında oluşturulan 7 çalışma grubu, Türkiye'nin yatırım ortamını oluşturan tüm bileşenleri (çalışma izinleri, şirket kuruluşu, sektörel lisanslar, arsa arazi tahsisi, dış ticaret, standardizasyon, gümrük rejimi, vergi ve teşvik sistemi ve fikri mülkiyet) inceleyerek yatırımların önünde engel teşkil eden hususları, rapordaki belirlemeleri de dikkate alarak belirlemiş ve bunların aşılmasına yönelik önerileri içeren grup raporları hazırlamışlardır. Söz konusu raporların yanında iktisadi ve siyasi alanda ortaya çıkan son gelişmeler dikkate alınarak hazırlanmış bulunan eylem planı Bakanlar Kurulu'na sunulma aşamasındadır. Ülkemizin bir "yatırım merkezi" haline gelmesini sağlayacak düzenlemelerin kısa, orta ve uzun vadede gerçekleşme takvimini ortaya koyacak plan, Bakanlar Kurulunun yatırım ortamının iyileştirilmesi ve yatırımların artırılması yönündeki iradesinin bağlayıcı bir ifadesi olacaktır.

Ülkemizdeki yatırım olanaklarının tanıtım çalışmaları kapsamında, Cenevre'de (İsviçre) kurulu EMA Vakfı tarafından 25-28 Eylül 2001 tarihleri arasında Palexpo Fuar merkezinde bu yıl üçüncüsü düzenlenen "Yatırım ve Yeni Pazarlar Fuarı"na katılım sağlanmıştır. Katılım sırasında bir stant açılarak otomotiv yan sanayi ve bilişim sektörleri ağırlıklı olmak üzere ülkemizdeki yatırım ortamı tanıtılmıştır.

Bunun yanında aynı amaca yönelik olarak The Wall Street Journal gazetesinin 28.11.2001 tarihli basımında ülkemizi tanıtıcı bir ilana yer verilecektir.

Türkiye'nin yurtdışındaki birçok Ekonomi Müşavirliği ve Avrupa Birliği ülkelerinin çoğunluğunu da içine alan 20 yatırımcı ülkenin Türkiye'deki temsilcilikleriyle yazışmalar yapılarak ülkemizdeki yatırım olanaklarının tanıtımını sağlayacak fuar, seminer ve benzeri organizasyonlara katılmak için gerekli girişimlerde bulunulmuştur. Elde edilecek cevaplar doğrultusunda bir takvim oluşturularak bütçe olanaklarının yeterliliği ölçüsünde katılım sağlanacaktır.

Bunun dışında 21.06.2001 tarih ve 4686 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 4686 sayılı Milletlerarası Tahkim Kanunu, yabancı ve yerli yatırımcıların yatırımlarıyla ilgili uyuşmazlıkları tahkim yoluyla çözmeye karar verdiklerinde ticari uyuşmazlıkların çözümünde ucuz, hızlı ve uzmanlığa dayanan bir yargılama yöntemi olması nedeniyle genellikle tercih edilen tahkim yargılamasının usulüne ilişkin kapsamlı kurallar seti sağlamaktadır. Kanun, Anayasa'da 4446 sayılı Kanunla yapılan değişikliklere uyum amacıyla çıkartılmış olup, hazırlanılması sırasında Milletlelerarası Ticari Tahkime ilişkin UNCITRAL (United Nations Commission on International Trade Law) Model Kanunu esas alınmış, bununla birlikte İsviçre Kantonlararası Tahkim Anlaşması başta olmak üzere diğer uluslararası tahkim düzenlemelerinden de yararlanılmıştır. Milletlerarası tahkimin esas ve usullerine ilişkin bir düzenlemenin, yatırımcılar için hukuki bir güvence sağlayacağı ve yatırımlar üzerinde olumlu etki yaratacağı kuşkusuzdur.